

Noregs vassdrags- og energidirektorat

Bergen 20.09.2026

Høyringsfråsegn til endringar i søknad om utviding av Røldal-Suldal kraftverk

DNT Stavanger, DNT Oslo og Omegn, Bergen og Hordaland Turlag og DNT Sentralt (samla omtalt som DNT) har alle både konkrete og overordna interesser i tematikken og området knytt til revisjonen og utbygginga av Røldal-Suldal. Vi sender difor for andre gong eit felles høyringssvar.

DNT er positive til at regulanten har endra og avgrensa sine inngrep i ny konsesjonssøknad. Samstundes vil vi minne om at saka og skal revidere eksisterande miljøvilkår, og DNT meiner NVE må ta omsyn til at dei opphavlegelege utbyggingane i Røldal og Suldal innebar særskild store inngrep. Hovudføremålet med ein revisjon er å betra miljøforhalda i tidlegare regulerte vassdrag¹. Nettopp difor er det viktig at NVE nyttar høve til å gjere restaureringar i eit sterkt skada landskap og vassmiljø. Med minstevassføringar, magasinrestriksjonar og habitatforbetrande tiltak kan ein skapa betre levekår for dei artane som er tilknytt vassdraget, og ein kan tilføra viktige kvalitetar for friluftslivet.

Tilgjengelege friluftslivsområde er svært viktig for folkehelsa², og er saman med fungerande økosystem, føresetnaden for å skapa gode naturopplevingar. DNT sine innspel rettar seg difor mot å trygge ålmenta sin tilgang til verdifulle friluftslivsområde, å trygge fungerande ruter for ferdsel, og å verne om naturmangfaldet. Me ber NVE vektlegge dette i revisjon og konsesjonshandsaming.

¹ https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/oed/2012-0606_retningslinjer_for_revisjon_25mai_siste.pdf (s.6)

² Miljøverndepartementet. Naturopplevelse, friluftsliv og vår psykiske helse Rapport fra det nordiske miljøprosjektet "Friluftsliv og psykisk helse", s.70-79.

Våre oppsummerte merknader

Merknader til endringar i konsesjonssøknaden er utfyllande kommentert i uttalen. For oppretthaldne merknader viser vi til vår fyrste høyringsuttale i 2024.

- DNT ser verdien i at Novle 2 pumpekraftverk er tatt ut av utbyggingsløyisinga, og at det soleis ikkje vert pumping ut av Valldalsmagasinet. Dette reduserer usikkerheita knytt til vasstandsendingar i Valldalen, og usikkerheita knytt til ytterlegare svekking av istilhøva.
- DNT er positive til at Lyse Kraft vil avgrense pumping til Holmavatn, men er kritiske til forslaget om eit *funksjonsbasert manøvreringsregime*. Vi meiner framlegget er for skjønnsbasert, lite etterprøvbart og ikkje tilstrekkeleg til å sikre tilhøva for trygg is. Vi etterspør betre kunnskap og vurderingar, samt juridisk bindande krav i ein evt. konsesjon, som kan sikre trygg is på Holmavatnet når klimatiske tilhøve er til stade frå medio desember til medio mai.
- DNT meiner senking av LRV i Holmavatnet ikkje kan tillatast, grunna omsynet til ferdsløp på isen.
- Verdiane av enkelte friluftslivsområde er, etter DNT sitt skjønn, sett for lågt i fagrapport for friluftsliv 2024, og er ikkje revurdert i Norconsult sine tilleggsvurderingar 2026. Dette gjeld særleg Valldalen, Holmavatnområdet og Kvanndalen. Vi ber NVE ta dette med i sine vurderingar.
- Av omsyn til grunneigarar og friluftslivsverdiar i området vil DNT oppretthalde at regulanten må påleggast å etablere sikker tilkomst inn Valldalen vinterstid.
- Ved evt. konsesjon må regulanten påleggast å bidra til/dekka meirkostnadane til omlegging av vinterløypa frå Sandvatn til Holmvasshytta, og vidare til Sloaros.

Merknader Vestre vassdrag

Valldalen

Når Novle 2 kraftverk vert tatt ut av prosjektet vert moglegheita for raske endringar i vasstand i Valldalsvatnet, og usikkerheit knytt til magasininfylling og islegging vesentleg redusert. Dette gjer til at dei attståande verknadene for friluftslivet vert vurdert til å framstå som svært avgrensa og konsekvensen for delområdet vert sett til ubetydeleg i Norconsult-rapporten. Delområdet vart i opphavleg utgreiing vurdert å ha stor verdi og det er inngrepa og påverknaden ved Votna som gjer til at den samla konsekvensvurderinga for Vestre vassdrag vert sett til middels negativ konsekvens i tilleggsgutgreiinga. DNT stiller spørsmål ved om vurderinga av Valldalen er presis og minner om at området er kartlagt som eit «svært viktig» friluftslivsområde. DNT meiner verdien i dalen må vektast høgt når NVE skal revidere vilkåra, og vurdera nye konsesjonar i området.

DNT opprettheld vårt syn på Valldalen som ein svært viktig innfallsport til Hardangervidda nasjonalpark, og til DNT sitt hytte- og rutenett vest på vidda.

Tiltaksplanen for villrein for Hardangervidda, medfører at Valldalen no er ein endå viktigare innfallsport til dei sjølvbetjente hyttene Litlos og Middalsbu drive av DNT-OO. Det er difor viktig at tilkomst i Valldalen vert sikra i den pågåande revisjons- og O/U saka. For konkrete tiltak viser vi til vår uttale til 1.gongs høyring.

Votna

Forskjellen mellom opphavleg omsøkt og justert løysning er ubetydeleg. Dette gjer at omsøkt løysing framleis er negativ for gjestane til Haukeliseter fjellstove og for friluftslivsutøvinga i området, som er knytt til eit islagt vatn. Vatnet vil og kunne utgjere ei framtidig trekkroute for villreinen dersom ein skal reetablere kryssingar mellom Hardangervidda og Setesdal-Ryfylke-villreinområde. Regulanten peiker på høve til å endre prosjektet dersom dette trekket er aktuelt å reetablere. Dersom det er aktuelt å sikra betre tilhøve for islegging på Votna når andre råmer for villreintrekket er på plass, bør dette verta juridisk bindande i NVE si innstilling.

Merknader Østre vassdrag

Holmavatn og Kvanndalen - friluftslivsverdiar

Holmavatn er Stavanger Turistforening (STF) si høgastliggende hytte på 1130 moh, og ligg i eit svært attraktivt høg fjellsterrang både sommar og vinter. Besøkande kjem til Holmavatn frå Haukeliseter, Sloaros (Hovden), Bleskestadmoen og Kvanndalen. Hytta har eit høgt besøkstal samanlikna med tilsvarande hytter, noko som skuldast at den vert nytta både til lengre turar nord-sør, og til kortare rundturar frå Hovden til Haukeliseter. Andelen av vintertrafikk er også forholdsvis høg, som ei følge av god tilgjengelegheit og eit attraktivt terreng for høg fjells-skiløping. Spesielt skituren Hovden-Sloaros-Holmavatn-Haukeliseter er populær og bidreg til forholdsvis høge besøkstal i vintersesongen.

Vi viser til argumentasjonen i førre høyring om at Holmavatn-Sandvatnet-Bleskestad berre vert gjeve middels verdi for friluftsliv i fagrapport Friluftsliv. Og at Kvanndalen berre er sett til stor verdi³. Vi meiner områda burde ha vore verdsett til henholdsvis stor- og svært stor verdi for friluftsliv. Samla sett har konsekvensen for austre vassdrag for fagtema friluftsliv vore oppretthalde som middels negativ i tilleggsgutgreiinga⁴ og det kan tenkast at konsekvensane for friluftsliv hadde vore vurdert annleis om områda vart verdsett høgare slik vi meiner dei burde ha vore.

Holmavatn - manøvreringsregime

Lyse føresler at det vert gjeve løyve til eit funksjonsbasert manøvreringsregime med følgande hovudinnretting:

- Ingen pumping til Holmavatnet i periodar der naturgjevne tilhøve ligg til rette for islegging.
- Etter at stabilt isdekke er etablert, kan pumping tillatast innanfor nærare fastsatte rammer (10 cm i døgeret)
- Vurderingar bør dokumenterast og sendast til vassdragsmynde ved trong

Det er svært positivt at regulanten søker å avgrensa skadeverknadene for miljøet, men DNT stiller spørsmål ved om vilkåra som er føreslegne i tilstrekkeleg grad sikrar kontroll og forutsjånad med forholda på og kring Holmavatn. Vi tenker det er fordelaktig at vasstanden over ei veke skal vere stabil, men er usikre på om isen toler inntil 10 cm endring. Vidare stiller vi spørsmål til korleis pumping fram mot, og tett på klimatisk gode tilhøve for islegging vil påverke sirkulasjon og temperatur i vatnet generelt.

³ Norconsult (2024). Lyse Kraft DA RSK Opprusting og utvidelse Konsekvensutredning Fagrapport friluftsliv

⁴ Norconsult (2026). Lyse Kraft DA RSK OU Tilleggsvurderinger miljø og samfunn II

Vi har merka oss at det er 400 meter høgdeforskjell på Kvandalsfoss og Holmavatn, noko som medfører at det kan vera betydeleg varmare vatn som vert pumpa opp. Dersom det vert pumpa mykje i perioden fram mot islegging kan dette påverke islegginga mykje. Vidare meiner me pumping etter islegging har potensial til å endre istilhøva på Holmavatnet. Pumping kan skape rørsle i vasslaga og slik varma opp vatnet rett under isen, og det kan gje straum og auka temperatur særleg nær utløp på pumpestasjonen.

DNT meiner av den grunn at kunnskapsgrunnlaget må styrkast for å setja rett vilkår. Det burde vere mogleg å modellere istilhøva med ein viss sikkerheit, då viktige parameter burde vera mogleg å skaffe til vege. Det bør vidare gjerast gode undersøkingar av temperatur og istilhøve før og etter ein eventuell utbygging av pumpekraftverk, og det må setjast eit prøvereglement for perioden der ein undersøker, for så å setje endelege vilkår for når det kan pumpast og kor mykje. Endelege vilkår bør ta omsyn til alle viktige parameter ved islegging og bidra til å sikre trygg is på Holmavatnet når klimatiske tilhøve er til stade frå medio desember til medio mai.

Tilhøva til vassforskrifta

DNT ber NVE klargjera om miljøulempene ved tiltaket er utgreia etter riktig standard. I sin klage til ESA peikar Håvard Skallerud⁵ på at Weser-dommen⁶ føreset at vurderinga skjer på nivået til det enkelte kvalitetselement. Det krev ein langt grundigare kartlegging og analyse av miljøeffektane enn det som tradisjonelt har vore gjort i Noreg. I konsesjonssøknaden for Røldal-Suldal ser det ut til at miljøvurderingane er overordna og på vassførekomstnivå. Dette har betydning både for forringingsvurderinga etter vassforskrifta § 4 og bruk av unntaksregelen i § 12.

Ein kan ikkje gjera ein meningsfull avveging mellom samfunnsnytte og miljøulemper dersom miljøulempene ikkje først er identifisert og vurdert korrekt. DNT ber difor om klargjering av korleis vurderingar etter vassforskrifta § 4 vert gjort i denne saka og kvifor ein innrettar seg etter valde praksis.

DNT takkar avslutningsvis for høve til å uttala seg i saka, og ser fram til å følgja utfallet.

Med helsing

Siren Juliussen
Seniorrådgiver, energi og naturforvaltning
Den Norske Turistforening

Preben Falck
Daglig leder
DNT Stavanger og omegn

Dag Sandvik
Naturvernansvarleg
Bergen og Hordaland Turlag

Jan Erik Reiten
Avdelingsleder eiendom, natur og infrastruktur
DNT Oslo og Omegn

⁵ Håvard Skallerud, *Klage til ESA – systematisk feil anvendelse av forringelsesforbudet etter vanndirektivet artikkel 4(1)(a)(i) i Norge*, 18. mai 2026

⁶ Sak C-461/13, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland e.V. (BUND) mot Bundesrepublik Deutschland, dom av 1. juli 2015, ECLI:EU:C:2015:433.